

SERGEJA TIMOFEJEVA INTERVIJA AR KASPARU VANAGU

radio 020ne studijā [E-LAB], 9.decembris, 1997.g.

INTERVIEW

K. V. - Zini, šī nav pirmā reize, kad piedalos radio intervijā, tomēr ir tāds drudzis.

S. T. - Varbūt radio viļņu drudzis?

(Vienkārši mazliet svešādas interneta radio tiešās pārraides radītās neredzamās auditorijas klātbūtnes efekts. Kādā decembra vakarā jauno mediju laboratorijā E-LAB, kur poētiskās pārdomās par sabiedriskajām aktualitātēm sarunājās Sergejs Timofejevs un Kaspars Vanags.)

S. T. - Cik es zinu, agrāk tu rakstīji dzeju. Tad jau kādu laiku atpakaļ tevis radītās poētiskās situācijas risinājās ne tikai uz papira lapas, bet arī tavā dzīvē, cilvēkos, kas bija ap tevi.

K. V. - Faktiski, ne gluži tā. Jā bija tāds dzejas periods. Tas vecums no astoņpadsmiņi līdz divdesmit, kad tev ir pilnīgi skaidrs, kā vajadzētu dzīvot. Daudz lasīju Selindžeru, Niči.

S. T. - Un tad tu aizbrauci uz Berlīni.

K. V. - Berlinē studēju mākslas teoriju, -televizijas, kino vēsturi, komunikāciju zinātnes. Pēc atgriešanās Rīgā vairs nerakstīju dzeju. Sāku aktivāk publicēties saistībā ar teātra, kino kritiku. Būtibā šīs recenzijas bija mani komentāri par sabiedriskajām norisēm post-pārdomiskajā Latvijā, dzīvi vispār. Divu gadu garumā aktīvi turpinot tā darboties, sabiedrībā bija izveidojies man patiesībā neatbilstošs tēls. Cilvēki manās publikācijās saskatīja tikai negatīvo. Bija pat izveidojies priekšstats par mani, kā par seksuāli nepilnīgu cilvēku, kas klīst pa izstāžu atklāšanām, bāriem, nekur nerodot gandarijumu. Problēma patiesībā slēpās tajā apstāklī, ka pēc Vācijas pieredzes es nespēju abstrahēties no visa tur redzētā - postmodernisma eksperimentālā kino, Berlīnes klubu dzives, modernās mūzikas, u.c. Tapēc arī centos skatīt šejenes mākslas un kultūras dzīves norises pasaules kontekstā. Neuzskatu, ka var pastāvēt vietējā mēroga laba izrāde vai izstāde. Tā vai nu ir laba, vai arī vispār nav māksla.

S. T. - Protams, ja tas ir kas augstvērtīgs, profesionāls, to vienlidz novērtēs Tokijā, Londonā, Nujorkā, jebkur.

K. V. - Latvijā mākslas kritiki, žurnālisti savos vērtējumos parasti aprobežojas ar savu personīgo pieredzi. Nav spējīgi, nav raduši vai negrib runāt nozīmīgākās kopsakarībās. Manuprāt nav jēgas runāt par viena mākslinieka progresu vai regresu vietējā mērogā. Tas vairs nav aktuāli. Tapēc es vienkārši aizgāju no masu medijiem. Nejutu nepieciešamibu iemantot ienaidniekus un nemītīgi tikt pārprastam. Meklēju iespēju, kā organizēt projektus, kas būtu nozīmīgi jebkurā kontekstā. Domāju man tas ir izdevies kādas divas, trīs reizes. Arī pēdējais pasākums Aktuelle Tanzen, kas notika Slepēnajā Eksperimentā. Cilvēki, kas bija šajā pasākumā, nespēja ticēt, ka kaut kas tāds patiešām notiek Rīgā.

Protams, ka tā ir ļoti laba sajūta un gandarijums, ko tu saņem par to, ka Rīga līdz ar šādu pasākumu vairāk vai mazāk, bet var pretendēt uz starptautiskiem mērogiem, standartiem.

S. T. - Tas ir kaut kas līdzīgs tam, ko dara MTV. Mēs it kā tuvojamies šiem viņu radītajiem stereotipiem.

K. V. - Jā, tikai viņi to dara caur televīziju. Vienkārši šādā pasākumā var realizēt šos stereotipus, apzinoties to, ka tā nav kaut kāda tukša masu ideoloģija. Tie ir aktīvi simboli, ko mēs interpretējam, realizējam caur savu pieredzi. Jauninjiem tiek dota iespēja to izdzīvot realitātē.

S. T. - Tas nav tikai imidzs, tā ir arī pieredze.

K. V. - Tieši tā.

S. T. - Runājot vēl par taviem projektiem: tev vienmēr izdodas savākt ap sevi labu komandu. Tu strādā ar aktīvākajiem jaunajiem māksliniekiem. Piemēram - Miķeli Fišeru.

K. V. - Tā arī ir gandarijuma sajūta, ko dod šādi pasākumi. Cilvēki, ar kuriem kopā tu strādā, piemēram, divas nedēļas - ļoti piesātināta, intensiva savstarpējā komunikācija, darbs, kamēr beidzot to visu dabū gatavu. Kopīgi iegūtā pieredze, emocijas, energija jau paliek arī pēc tam, kad katrs aiziet savos darbos. Starp citu tie cilvēki, kas strādāja pie maniem pirmajiem projektiem - M. Fišera izstādes un Open, vēl arvien ir kopā mūzikas un mākslas aktivitātēs kopīgi iegūtajā pieredzē. Protams, tā ir sava veida bohēma. Bet vispār, kad es par to domāju un salīdzinu, teiksim, sešdesmito gadu bohēmu ar mūsdienām, tad to, kas notiek tagad, pat īsti nevar apzīmēt ar šo vārdu. Bohēma - tas neizklausās mūsdienīgi. Es domāju, ka tas ir sava veida *network*. Šīs radošās aktivitātes iziet plašākā mērogā, saistīs ar reklāmu, mārketingu, modernajām tehnoloģijām, medijiem, sponsoriem, utt. Māksla ir iekšā visās ekonomiskajās un sociālajās norisēs. Tā ir savstarpējā mijiedarbība.

S. T. - Es gribēju atzīmēt vēl vienu būtisku momentu, ka caur taviem pirmajiem projektiem cilvēkos aktualizējās izpratne par Rīgu, kā par pilsētu, kur parādīti eksistē divas sabiedrības - krieviski runājošā un latvisķā. Tavos projektos tās apvienojās, satikās, piedzīvoja kopīgas norises. Ar rokkultūru tas tomēr bija savādāk, varbūt tapēc, ka mēs būtibā no tās redzējām tikai pašas beigas. Tas nebija vienojošs process.

K. V. - Jā, faktiski jau deviņdesmito gadu sākumā rokkultūra bija lielākā vai mazākā mērā mirusi. Spēcīga tajā laikā Latvijā kļuva subkultūra, kas pastāv vēl aizvien. Piemēram, es atceros: kādā no pasākumiem "Bildēs", es redzēju publiku adītos džemperos, gariem matiem, dzerot alu. Tā arī ir sava veida subkultūra, varbūt vairāk orientēta uz britu popkultūru.

S. T. - Bet šī gada "Bildēs" - plaša koncertzāle, apmaldījušies cilvēki, tukša telpa. Visapkārt televizijas kameras, kas kaut ko filmē. Diezgan skumji.

K. V. - No otras puses šī divu sabiedrību situācija ir arī problēmsituācija. Aktivie rave pasākumi, kas Rīgā ir radījuši zināmu komercpasākumu auru. Kaut gan patiesībā šī mūzika ir diezgan smaga, un pēc būtības tie nav komercpasākumi. Tā ir underground mūzika. Lielākā daļa publikas tur ir krievi.

Figurē samērā spēcīgas narkotikas - speed, ecstasy, acid, u.c. Šos pasākumus apmeklē galvenokārt publika, kam ir smaga dzīve. Lielai daļai šo cilvēku nav perspektīvu, ir izglītības un materiālās problēmas.

Tiesi rave pasākumos, kur reizēm sanāk līdz pat diviem tūkstošiem cilvēku, to visu var redzēt. Latvijas mediji par to vispār nerunā, kaut gan šobrīd Rīgā tie ir visvairāk apmeklētie koncerti. Tas tiek apzināti ignorēts, nevienu neinteresē subkultūras problēmas.

S. T. - Tas man atgādina izbijušo panku kustību, kas arī bija Joti aktīva. Viņiem tomēr bija kaut kāds vienojošs mērķis, kopīgas idejas. Šajā rave kustībā es saskatu zināmu emociju vakuumu.

K. V. - Jā, tur ir emociju trūkums, bet par to tieši tapēc ir jārunā. Es atceros J. Podnieka filmu "Vai viegli būt jaunam?", kur tika risinātas sarunas ar pankiem. Labi, var nosaukt to par lielākā vai mazākā mērā infantīlu domāšanu, jaunības ideālismu.

S. T. - Bet viņi bija drosmīgi.

K. V. - Jā, viņi bija drosmīgi, viņi runāja par savām problēmām. Citi varbūt to interpretēja neatbilstoši, bet vismaz tika mēģināts parādīt šis problēmas. Tādējādi tika apzinātas sabiedrības problēmas daudz globālākā mērogā. Es domāju tagad mēginot saprast, kas notiek šajos "krievu reivos", mēs taču runāsim arī par šī briža aktuālajām sabiedrības problēmām. Bet ar ko tad nodarbojas mediji?

Ir iespējams izlasīt par pēdējām kosmētikas prezentācijām, politiku, utt., bet neviens nerunā par to, ka tagad, jaunajos dzīvojamajos masīvos (kā mēs tos vēl dēvējam), jau pastāv rap kultūra, līdzīgi kā Amerikas geto publīkā, kur jaunieši pieder kriminogēniem grupējumiem, strādā apšaubāmus darbus, brauc ar astoņdesmito gadu BMW, klausās tehnoloģiju smagas narkotikas. Tā taču ir lieliska, aktuāla tēma, bet par to neviens nerunā. MTV tiek intervēti rap pārstāvji, viņi runā par pagrīmušās sabiedrības problēmām, par to, ko viņi jūt, domā. Šeit to neviens neņem nopietni.

S. T. - Bet tā jau ir skaņas un vārda kultūrā, caur to viņi mēģina izteikt savas problēmas, to, kas notiek šajos bezveidīgajos pasākumos.

K. V. - Jā, bet es mēģinu pateikt, ka nav jārunā par šiem pasākumiem, bet ir jāiet uz mājām pie šiem cilvēkiem, vienkārši jārunā par to, ko viņi dara, kā viņi tur dzīvo vienā dzīvokli kopā ar saviem vecākiem - bezdarbniekiem.

S. T. - Es zinu, ka liela daļa tieši šī kontingenta jauniešu Joti novērtē tavus pasākumus. Tavi projekti bija pirmie rave pasākumi Rīgā. Vai tu jūties kaut kādā mērā atbildīgs par šo kultūru, kas tagad Rīgā ir tik spēcīga?

K. V. - Es domāju, ja to nebūtu izdarījis es, droši vien

to būtu paveicis kāds cits varbūt citādā veidā. Es noteikti nejūtos atbildīgs par kādu, kas šo pasākumu rezultātā ir sācis lietot heroinu. Tad jau arī varam kādu vainot Dženisas Džoplīnas nāvē. Vienmēr ir bijušas visādas kustības, subkultūras, un vienmēr ir bijis kāds, kas no tā visa ir mācējis gūt peļņu. Es to varētu salīdzināt ar vilcienu, kurā es uzaicinu cilvēkus uz party. Mēs labi pavadam laiku. Tad vilciens pēkšņi sāk kustēties. Nākošajā pieturā daļa cilvēku izkāpj un pārsēzas citā vilcienā, daļa brauc tālāk. Man nepieder ne šīs vilciens, ne es viņu esmu uzlicis uz sliedēm.

S. T. - Tagad sevi piesaka nākošā *promoter* paaudze, kas ir izteikti komerciāli orientēta, nav vairs tādas radošās pieejas. Šāda attieksme padara pasākumus mazāk saistošus.

K. V. - Jā, tā faktiski ir jau trešā paaudze. Pirmie bija Uģis Polis un Jānis Krauklis astoņdesmito gadu sākumā, es būtu pieskaitāms otrajai paaudzei.

S. T. - Tu arī maini stilu saviem projektiem. Piemēram tavs pēdējais pasākums *Aktuelle Tanzen* bija kaut kas pavisam jauns. Cita mūzika, cita atmosfēra, cita publika.

K. V. - Es mēģinu radīt šo ipašās vides atmosfēru notikumā, kur tu vari aktīvi piedzivot jaunāko, kas notiek mūzikā, mākslā. Tas nav tas pats, kas noskatīties jaunāko filmu - šeit tu tajā nem aktīvu dalību. Cenšos savus projektus veidot tā, lai tu sajusu tu, ka esi vislabākajā pasākumā, dejo pie visaktuālākās mūzikas. Es vispār domāju, ka māksla šobrīd vairs nepārdod gleznas vai skulptūras, bet gan piedāvā dzives stilu. Atnākot uz manu pasākumu, tev ir iespēja nopirkt biletu, lai vienu nakti pavadītu ipašā dzives stilā. Tas ir arī tas, kas notiek rietumos. Tas ir tas pats network, kur saistīta reklāma, marketings, promoters, jaunās tehnoloģijas, ekonomiskās, sociālās aktivitātes un māksla.

S. T. - Ir arī jūtama pārliecinoša džeza aktualitāte gan tavā pēdējā pasākumā, gan arī saistībā ar mākslas mūsdienu izpausmēm.

K. V. - Faktiski džezs, acid džezs savā būtībā ir tik pat ignoranta mūzika kā hard techno. Acid Jazz faktiski ir šampanieša sabiedrības mūzika, kas necenšas ipaši apgrūtināt sevi ar sociālajām problēmām, bet tā protams ir laba mūzika. Tā ir arī mana stila mūzika, mana kultūra. To vajag baudīt, tajā visā piedalities, bet arī paturēt prātā, ka ir problēmas par kurām jārunā, kas jāmēģina risināt.

vanags@ddb.lv
timore-lab.net

SERGEY TIMOFEEV INTERVIEW WITH KASPARS VANAGS

at radio OZOne studio/E-LAB/ 9 December session, 1997.g.

vanags@ddb.lv
tim@re-lab.net

K. V. I'm used to speaking at radio, but this time I somehow feel a little different. Maybe because this is an internet radio. You sort of don't really know how to behave.

S. T. It is like a radio wave fever.

(It is an internet live radio program that gives you this quite adequate feeling because creating an invisible auditorium of listeners all over the world. There are Kaspars Vanags and Sergejs Timofejevs in the new media studio E-LAB in Riga. They will talk about Kaspars, his projects, society and life in general.)

S. T. As I know you wrote poetry some time ago. Then you started to create some kind of poetic situations in your life and in lives of other people that were around you.

K. V. Actually that history is a little bit different. Yes, there was a time when I wrote poetry, was a very romantic guy. I was reading Selinger, liked Nietzsche. You know this period starting from eighteen up to twenty, when you know exactly how life should be. Then I went to Berlin and studied art theory, history of film and television, communication sciences. After I came back I began to write socially active theatre and film critics. I didn't write any poetry anymore. And my critics were actually my comments on social changes in post-soviet Latvia. After two years I realized that people really didn't like my articles. They saw them very negative. But the case was different. After being in Berlin, I somehow couldn't change my point of view. I saw Berlin club life, modern music, post modern experimental films, etc. So when I was observing contemporary processes in art, in social circles in Riga I tried to do it in the world context. My opinion is that either there is a good art or it is not art at all. To me it doesn't make any sense to have a good exhibition in the local context.

S. T. Sure, if it is a good theatre performance, for example, it will be good in London, Tokyo, New York - anywhere.

K. V. There are articles by Latvian art critics, journalists that are always based on their personal experience. So they talk about some artist's progress or regress in the local context. Either you speak about it in the world context or you don't speak about it at all. After two years of active journalism I also noticed that a lot of people started to interpretate me as a sexually unsatisfied person, who is going from one bar to another, from one exhibition opening to another, never getting satisfied and afterwards writing negative critics on that. So I thought why should I get more enemies, why should I get misunderstood? Therefore I left medias. It was hard because I really enjoyed being with those people, having discussions with them but when I had to write about them, I wrote what I thought. What a bastard! Smiling, hav-

ing fun in a good company and afterwards being so negative. I wanted to do something else. I wanted to put together some events that would be interesting in any context.

I wanted to see what I could do in this contemporary art scene, trendy scene, if you like. I think that I have really managed to do that in two or three of my projects. For example my last project - Actuelle Tanzen. It was surprising, that this great party was going on in Riga. People couldn't believe it. Of course it is a nice feeling; it also gives you a great satisfaction, that you have done something to make Riga more or less international, have got it in this movement. It is kind of the same, what Mtv is doing; however they are doing it on TV. They bring this youth ideology, new movements all around the Europe.

S. T. It is more about standards.

K. V. Yes, and by means of my projects we can make those stereotypes alive. We can show, that they are not just empty symbols, but something that you can actually experience. It is a real thing.

S. T. It is not only an image but also an experience.

K. V. Yes, exactly.

S. T. Speaking more about your projects, what I really like is, that you work together with the young, progressive contemporary artists, for example - Mikelis Fisers. You always get together a very good team.

K. V. Yes, it is also this great feeling, that you get by working with people. You are working for some project, let's say for two weeks. It is very intense, fulfilled time. You experience something common, get energy, emotions, that still exist after everything is over and everybody separates for their own jobs, activities. By the way people, that met each other while working at my first projects - M.Fisers exhibition and Open, that was about two years ago, are still together through the music, emotions, common experience and feelings. Of course it is also a bohemia. But actually I think it is a sort of uncontemporary to speak about it as of bohemia. For example, when I compare bohemia of sixties or seventies, than I would like to think - what is going on now is more like a network. Art and creativity is connected with the social and economical changes, advertising, marketing, new technologies; however it still is very personal at the same time.

S. T. Your projects, particularly the first ones, made people to realize in more acute way, that Riga is a city of two societies - Latvian speaking and Russian speaking. Your projects gave a possibility to meet each other, to get to know each other, experience something common. I don't know how it was with a rock culture because our generation sort of got the

very last drop of it. It didn't work that way.

K.V. Yes, rock culture was more or less dead for us at the beginning of the nineties. Instead there was a very strong subculture. I remember I was at Bildes one night and saw these people wearing knitted sweaters, with long hair, drinking beer. It is also a subculture, in a sense. Maybe more British pop oriented.

S.T. You know, I was at last Bildes. It was in a very big concert hall. People seemed lost. It was just a big, empty space. A lot of TV cameras filming something. It was a pity.

K.V. If we are speaking about national problems. When I think about these rave events that are so active in Riga right now. They are being made as commercial events, but actually they are not. That music is pretty heavy. It is absolutely underground music. The majority of the people who go there are young Russian guys. They enjoy this heavy atmosphere. Often they are under hard drugs. And that is what a commercial culture in Riga is like now. It is for people, that have quite hard lives. It has to do with the banditism, gangs. There are educational, material problems. Their lives are based on absolute absence of perspectives. This rave scene shows all these problems. It is a problem, that Latvian official medias don't speak about it. They totally ignore it. Rave parties are the biggest concerts, that we have in Riga right now. There have been up to two thousand people at one night, if it is well done. But nobody speaks about these suburban problems as if they don't exist.

S.T. I remember the punk culture. It was also very expressive, but somehow it seems to me that they had their goals, some concept of the world. What I dislike in this rave movement, is a lack of some deeper meaning.

K.V. Yes, there is this absence of emotions or some spiritual statement. But medias need to talk about it. I remember the film by Juris Podnieks "Is it easy to be young?". He was showing young punks, they had discussions. Okay, you can say that it was an infantile thinking, probably very idealistic, but they were given a chance to speak about it.

S.T. They were brave.

K.V. Yes, and they showed their problems. Maybe they were misinterpreted at times, but J.Podnieks by trying to analyse their problems, found out a lot of problems concerning the society. I mean you need to talk about this absolute emptiness in the suburbs. It is actually a rap scene already. Like it was in American ghettos. These young guys growing up in the gang environment, driving old BMW, using drugs, listening to techno, working at the market place. It is a good topic to speak about, to make a documentary about. Nobody does it. For example rap persons on Mtv are talking about American underclass problems, about their feelings, what they are thinking. Here nobody takes them seriously.

What I mean is, that you have to get a camera man, go to his apartment and see how he lives with his unemployed parents, meet his girlfriend. To have these discussions and not to write about some stupid fashion show or pepsi forum for the middle class housewives. Talk about more acute problems.

S.T. Your rave projects were the first rave projects in Riga. A lot of young Russian guys appreciated that. At some point do you feel responsible for this kind of culture that is so strong in Riga now?

K.V. I think, if there wasn't me there would have been somebody else. Maybe it would have been done in a different way. I don't feel responsible for somebody, who influenced by all that started to take drugs. In that case somebody should be responsible for the death of Jimmy Hendrix or Janet Joplin as well. There have always been subcultures, movements and there have always been somebody who would try to get the profit out of it. Let's put it that way; there was a train at a railway station. I saw it as great place to make a party in. I invited some people, we had fun, good time. Than suddenly the train started to move. Me and maybe some other people got out at the next station and changed the trains. Some other people stayed on. I mean, I'm not the one who owns this railroad company and I'm not the one who put the train on the tracks.

S.T. What I see is that now this second generation of promoters is going other way that is much more commercial. They don't really use as much creativity, artistic possibilities. That makes these events less interesting.

K.V. Yes, actually this is a third generation already. I would be the second. Ugis Polis and Janis Krauklis was the first one at the beginning of the eighties.

S.T. You also change the style of your projects. For example the last one - Actuelle Tanzen was something different. There was a different music, different atmosphere, different public.

K.V. I remember the article that I wrote after my first project Sex and Space Ships. I was talking about that what I wanted to show was that a piece of a contemporary art can be experienced as a real part of your life. It is not like if you would be watching a movie.

You are actually there. You are in that art space. I want people to feel that they have been at the most wonderful, the best party that there ever was. Art is what gives us this possibility. Actually modern art doesn't sell canvases or sculpture anymore. Art in modern forms presents a life style. You buy a ticket to my party to spend a night in one special life style. It is the same with big companies, let's say - Nike. They don't just sell sporting goods, they sell a life style. Art is connected with advertising, internet, brands, promoters, social activities, sponsorship. It is a big network.

S.T. I also feel this jazzy feeling being an intense part of all these activities. That high atmosphere, artistic feeling that kind of makes things better.

K.V. Actually, I think that it is as ignorant as hard techno. The thing is that jazz, acid jazz actually is a culture that is based on champagne, on absolute ignorance towards social problems. But it is a good music, and it is my style, my culture, too. I mean you have to enjoy all that, but when you go and work, you should think about these acute problems concerning the society.